

«Жаноза»нинг луғатдаги маъноси | Фикҳ
дарслари (262-дарс)

19:00 / 28.12.2023 1120

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَادِيَ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَلَا يَكُونُوا لَهُمْ عِدَّةٌ وَلَا يَكُونُوا
لَهُمْ وَصِيَّةٌ وَلَا يَكُونُوا لَهُمْ أَوْلِيَاءَ
وَالَّذِينَ يَتَّبِعُوا هَادِيَ الَّذِينَ كَفَرُوا
سَيَكُونُوا مِثْلَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا يَكُونُوا
لَهُمْ عِدَّةٌ وَلَا يَكُونُوا لَهُمْ وَصِيَّةٌ
وَالَّذِينَ يَتَّبِعُوا هَادِيَ الَّذِينَ كَفَرُوا
سَيَكُونُوا مِثْلَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا يَكُونُوا
لَهُمْ عِدَّةٌ وَلَا يَكُونُوا لَهُمْ وَصِيَّةٌ

رُفُظِ مَلَقِ آلَوِ، قِاشُنْ نَتْسِ أَوِ
لَعُجِي وَرُغَشِحِ رِسَاتِ آلَوِ
هَتِي حِلَوِ هِسْ أَرِ يَلَعُ طُونْ خُلا
هَدِجِ اسَمِ يَلَعُ رُوفِ الكُلِ أَوِ

رَا زَا، هَلِ نَفَكُ لَأُ هُنُسَوِ
هُفَافِلَوِ صِي مَقَوِ
دَا ذُرِي وَهُمَامِ عِلَانِ سِخُتِ سِ أَوِ
أَوِبُ طَبْرُتْ، هَقْرُخُ وَرَامِخِ أَوِ
هَلِ هَتِي أَفِكْ وَهُي يَدَتْ قَوَفِ
أَوِ دَا ذُرِي وَهُفَافِلَوِ رَا زَا
فِيخُ نِإِ دَقُغِي وَرَامِخِ لَأِ
هُرَاشِ تِنَا

يَهَوِّءُ يَأْفِكُ ضَرْفٌ هُتَآلَ صَو
مُتْ ، يَنْتُي وَ هَلْ لَأَرْبَكُي نَأ
يَبْنَلَا يَلَعُ يَلْ صُي وَ رَّبَكُي
مُتْ ، وَعَدَي وَ رَّبَكُي مُتْ ،
عَفْرِي آلَو مَلَسُي وَ رَّبَكُي
رَبِكُتْ لَأِي فِآلِ دَي لَأ
ءَآزِحْبُ مَأْمِإِلْ أُمُوقِي وَ لَوَأَلْ
يَزْدُصَلْ

نَأطَلُ سَلْ ءَمِإِلْ أَبْ قَحْ آلْ أَو
يَخَلْ أُمِإِلْ مُتْ ، يَضَاقِلْ أُمُتْ
يَفْ أَمَكْ ، يَلَوَلْ أُمُتْ
أَوْبُ نَزِإِلْ أَحْ صَي وَ تَأَبْ صَعَلْ
دِيغُي مَهْرِيغُ يَلْ صُ نِإِفْ

يَلْصُيْ أَلَو ، ءَءَاشْ نِإِ يَلْوَلَا
هُدَّعَبْ هُزِيغْ

نَفْدَفْ هَيْلَعْ لَصُيْ مَلْ نَمَو
هُخْسَفَاتْ نَظِيْ مَلْ أَمَ يَلْصُ
يْفُتْ هِرْكَو . أَبِكْ أَرْجَتْ مَلَو
تِيْ مَلْ أَعْضُوْ وَوَلَو ، دِجْ سَم
خِيْ أَشْ مَلْ أَفَلَتْ خَاْ هَجْرَاخْ

ةَزَانْ جَلْ أَلْمَحْ يْفُ نُسَو
أَهْمْ دَقْمْ عَضَتْ نَأُو ، ءَعَبْرَأْ
يَلَعْ أَهْخُومْ مُثْ ، نَمِيْ أَلَا
يَلَعْ أَدَكْ مُثْ ، كِنِيْ مِيْ
أَلْبْ أَوْبْ نَوْعْ رُسُيْ وَ . كِرَاسِيْ
بَحْ أَاهْ فُلْخُ يْ شَمَلْ أَوْبْ بَخْ

اِهْغَضَوْا لِبَقُوسٍ وُلِّجْ اِهْرُكَّو
 هِيْفُ لِحُدِّيْ وَرُبِقْ اِدْحَلِيْو
 لُوْقِيْو ، اَلْبِقْ اِيْلِيْ اَمِّم
 يَلَعَّو هَلْ اِمْسَابُ : هُغَضَّو
 يَلِ اِهْجُوِيْو ، هَلْ اِلُوْسَرِّهَلْم
 هَدَّقْ اِلْحُتَّو ، اَلْبِقْ ا
 بَصَقْ اَوْنَبْلْ اِيَّوْسِيْو
 هُرْبَقْ اَلْ اَهْرَبَقْ يَجْسِيْو
 لْ اِهْيَو ، بَشَخْلْ اَوْرُجْ اِهْرُكَّو
 رُبِقْ اِمْنَسِيْو بَارْتْ ا

Муҳтазарни ўнг ёнбоши ила қиблага юзлантириш суннатдир.
 Чалқанча ётқизиш ихтиёр қилинган. Шаҳодат талқин қилинади.
 Ўлганда жағи танғиб боғланади ва кўзлари юмдирилади. Унинг
 тахтаси ва кафанига тоқ саноқда хушбўй нарса тутатилади.

Кейин унинг кийимини ечиб, оғзини чайилмай, бурнига сув олинмай,
 тирноғи олинмай ва соч-соқоли таралмай, (танаси) ювилади. Бошига
 ва соқолига ҳанут ва сажда қиладиган жойларига кафур суртилади.

Эркак учун кафаннинг суннати изор, кўйлак ва лифофадир. Салла ҳам бўлса, яхши. Унинг кифоя кафани изор ва лифофадир.

Аёлга химор - рўмол ва икки кўкраги устидан боғланадиган латта зиёда қилинади. Кафаннинг ёйилиб кетиши хавфи бўлса, уни боғланади.

Ўликка жаноза намози ўқиш фарзи кифоядир. Жаноза намози такбир айтиб, сано ўқиш, яна такбир айтиб, Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга салавот айтиш, яна такбир айтиб, дуо ўқиш, сўнгра такбир айтиб, салом беришдан иборатдир.

Биринчи такбирдан бошқада қўлни кўтармайди. Имом маййитнинг кўкрак баробарида туради.

Имомликка энг ҳақли киши султондир. Сўнгра қози, кейин маҳалланинг имоми, сўнгра асабалардаги каби, валий. Изн бериш дурустдир. Агар жанозани улардан бошқа ўқиган бўлса, хоҳласа, валий намозни қайтаради. Ундан бошқалар ундан кейин жаноза намозини ўқимайди.

Намоз ўқилмай дафн қилинган кимсага титилгани гумон қилинмаса, намоз ўқилади. Уловга минган ҳолда жаноза намози ўқиш жоиз эмас. Масжид ичида (уни ўқиш) макруҳдир. Маййит масжид ташқарисига қўйилса, бу ҳақда машойихлар ихтилоф қилганлар.

Жанозани тўрт киши кўтариши суннатдир. Аввал тобутнинг ўнг тарафининг олдидан, кейин ортидан ўнг елканг ила кўтаришинг, сўнгра худди шундай қилиб чап тарафинг ила кўтаришинг керак.

Жанозани кўтарганда лўкиллатмасдан, тез юрадилар. Унинг ортидан юриш маҳбубдир. Тобутни ерга қўймасдан олдин ўтириш макруҳдир.

Қабрни лаҳад қилиб қазилади. Унинг ичига маййитни қибла томонидан киритилади. Уни қўювчи «Бисмиллаҳи ва алаа миллати Расулиллаҳи», дейди. Уни қиблага юзлантирилади.

Тугуни ечилади. Ғишт ва чўплар терилади. Аёлнинг қабри тўсиб турилади, эркакники эмас. Пишган ғишт ва қуруқ ёғоч (қўйиш) макруҳдир. Тупроқ суриб туширилади. Қабр ўрқачга ўхшатилади.

«Жаноза»нинг луғатдаги маъноси сатр – тўсишдир. Тобутга солинган ўлик «жаноза» дейилади.

Бир мусулмон шахс вафот этса, қолган мусулмонлардан унинг вафотини билганларга тўрт нарсга кифоя тарзида фарз бўлади. Яъни, ўша нарсаларни улардан баъзилари адо қилса, кифоя қилади.

Агар бир кишигина билса, ўша бир кишининг ўзига фарз бўлади.

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 5 октябрдаги 03-07/7013-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.